

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců Mgr. Jiřího Gottwalda a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: J. Š., narozený dne x
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Michalem Filoušem
sídlem Ostravská 16, 779 00 Olomouc

proti
žalovanému: Krajský úřad Olomouckého kraje
sídlem Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2020, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

A) Vymezení věci

1. Městský úřad Hranice (dále jen „MěÚ“) v působnosti vodoprávního úřadu, jakožto specializovaného stavebního úřadu, vydal dne 11. 10. 2018 pod č. j. X společné povolení podle § 94j zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a to ke stavbě vodního díla domovní čistírny odpadních vod včetně zasakovacího zařízení, a současně povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. 11. 2018.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

2. Dne 13. 11. 2019 podal proti uvedenému rozhodnutí MěÚ žalobce odvolání, které žalovaný zamítl podle § 92 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jako opožděné. Žalovaný uvedl, že MěÚ s žalobcem nejednal jako s účastníkem řízení, přestože jakožto vlastník pozemku parc. č. x v k. ú. P., sousedícího s pozemkem parc. č. X, na němž byla stavba realizována, je osobou, jejíž vlastnické právo může být stavbou dotčeno, a to již tím, že pozemek žalobce je jedinou přístupovou cestou k pozemku stavby, a tudíž přes něj v průběhu stavby jezdila technika a vstupovali na něj dělníci. Žalovaný tudíž označil žalobce za osobu oprávněnou k podání odvolání. Uzavřel však, že co by opomenutý účastník řízení byl žalobce podle § 84 odst. 1 správního řádu oprávněn podat odvolání proti jemu neoznámenému rozhodnutí nejpozději do 1 roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno poslednímu z účastníků, kterým ho správní orgán byl oznámil. Tuto objektivní lhůtu však žalobce dle žalovaného zmeškal, neboť z obsahu správního spisu vyplývá, že poslednímu účastníku bylo odvoláním napadené rozhodnutí doručeno dne 7. 11. 2018. Poslední den pro podání včasného odvolání tak byl den 7. 11. 2019, žalobce však odvolání podal až 13. 11. 2019. Dále žalovaný uvedl, že ve věci nebyly z časového hlediska splněny podmínky ani pro zahájení přezkumného řízení, neboť žalovaný se s obsahem spisu seznámil až dne 4. 12. 2019, tj. po uplynutí roční lhůty plynoucí od právní moci předmětného rozhodnutí ve smyslu § 96 odst. 1 správního řádu.

B) Žaloba a stanovisko žalovaného

3. Včas podanou žalobou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného. Žalobce uvedl, že si je vědom skutečnosti, že z formálního hlediska skutečně podal odvolání proti rozhodnutí MěÚ opožděně, avšak soud by měl zohlednit, že dřívější podání odvolání mu svým jednáním znemožnil MěÚ, potažmo žalovaný. Žalobce v žalobě popsal, že dne 16. 10. 2019, po zjištění, že byly na sousedních pozemcích provedeny výkopové práce těžkou mechanizací, požádal MěÚ o poskytnutí informace o tom, na základě jakého povolení akty jsou předmětné terénní úpravy realizovány. Dne 31. 10. 2019 mu bylo doručeno sdělení MěÚ o tom, že u stavebního úřadu nebyl nalezen žádný úkon, jímž by byly popsání terénní úpravy povoleny. Dne 4. 11. 2019 podal žalobce k MěÚ stížnost proti způsobu vyřízení žádosti o informaci, v níž současně vyzval MěÚ k provedení kontrolní prohlídky a učinění nezbytných úkonů k zabránění protiprávně realizovaných stavebních prací. Dne 13. 11. 2019 bylo v reakci na stížnost doručeno žalobci sdělení MěÚ o tom, že při místním šetření zjistil, že na pozemcích parc. č. X a X nejsou prováděny terénní úpravy, nýbrž je zde realizována stavba domácí čistírny odpadních vod, jež byla jako vodní dílo povolena rozhodnutím specializovaného stavebního úřadu pod č. j. OSUZPD/39068/18-5. Žalobce se tak poprvé dozvěděl o existenci rozhodnutí MěÚ, proti němuž téhož dne podal odvolání, jež však žalovaný jako opožděné zamítl.
4. Žalobce zdůraznil, že MěÚ znemožnil uplatnění jeho práv opakovaně. Předně tím, že jej nezahrnul do okruhu účastníků řízení o povolení předmětné stavby, ačkoli bylo jeho účastenství zcela zjevné, přičemž dokonce MěÚ nezohlednil skutečnost, že na pozemek, kde stavbu povolil, není zřízen přístup, neboť se u Okresního soudu v Přerově vede spor o zřízení nezbytné cesty, což vyplývá z katastru nemovitostí. Pokud si MěÚ před vydáním rozhodnutí výpis z katastru neobstaral, jednalo se z jeho strany o hrubou nedbalost. Dále žalobce uvedl, že v předmětném odvolání vyjádřil obavy o znečištění podzemních vod a obavy z kontaminace jeho pozemků škodlivými látkami a vytkl MěÚ nestanovení vzdálenosti stavby čistírny od studní na sousedních pozemcích, žalovaný se však s námitkami žalobce nijak nevypořádal, zřejmě s odkazem na opožděnost odvolání. Dále

jej MěÚ poškodil tím, že mu poskytnutím nepravdivé informace dne 30. 10. 2019 o tom, že neexistuje jakékoli rozhodnutí, jímž by byly na sousedním pozemku povoleny terénní úpravy či jiné stavební práce, čímž znemožnil žalobci obranu opomenutého účastníka, neboť tak zapříčinil uplynutí lhůty dle § 84 odst. 1 správního řádu. Sama žádost o poskytnutí informace ze dne 16. 10. 2019 přitom byla dle žalobce materiálně podnětem správnímu orgánu k prošetření, zda se na sousedním pozemku nerealizuje černá stavby, či stavba sice povolená, avšak bez účasti vlastníka bezprostředně sousedícího pozemku. Svá pochybení pak MěÚ dle žalobce nenapravit ani dne 13. 11. 2019, kdy žalobce podal odvolání a kdy ještě běžela lhůta pro zahájení přezkumného řízení, a k nápravě nedošlo ani postupem žalovaného, jemuž bylo odvolání doručeno dne 14. 11. 2019, tj. rovněž v době, kdy bylo ještě zahájení přezkumného řízení možné. Dále žalobce poukázal na sdělení ze dne 20. 12. 2019, v němž žalovaný uvedl, že ukáže-li se jako pravdivé tvrzení žalobce, že mu bylo rozhodnutí MěÚ doručeno dne 13. 11. 2019, pak je odvolání včasné. Jestliže žalovaný dle žalobce zjevně nezákonné a také nepřezkoumatelné rozhodnutí MěÚ nezrušil, je jeho postup nezákonný. Žalobce učinil veškeré dostupné kroky k tomu, aby zjistil informace nezbytné k uplatnění svých práv, MěÚ však svými excesy tyto informace zastřel, zamlčel a zatajil, v důsledku čehož žalobci efektivní uplatnění jeho práv znemožnil.

5. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Zdůraznil, že setrvává na závěru o opožděnosti předmětného odvolání. Připustil, že v průběhu vyřizování podnětů a stížností žalobce vydal dne 20. 12. 2019 sdělení, v němž předestřel, že by se teoreticky dalo na předmětné odvolání pohlížet jako na včasné, nicméně po obdržení spisu a v něm provedeném šetření shledal, že je toto odvolání jednoznačně podáno opožděně, pročez usnesením ze dne 31. 3. 2020 předmětné sdělení zrušil. Žalobní námitky se dle žalovaného týkají postupu MěÚ a nikoli napadeného rozhodnutí. Při rozhodování o odvolání podle § 92 odst. 1 správního řádu odvolací orgán nepodrobuje napadené rozhodnutí věcnému přezkumu, tudíž mu nelze vytýkat nevypořádání odvolacích námitek. K výtce žalobce, že ve věci nebylo zahájeno přezkumné řízení, žalovaný zdůraznil, že přezkumné řízení není nárokové a jedná se o dozorčí prostředek. Žalovaný potvrdil, že mu byla dne 14. 11. 2019 doručena kopie předmětného odvolání, avšak žalovaný ve věci možného zahájení přezkumného řízení nebyl nečinný, nýbrž dne 22. 11. 2019 písemně vyžádal správní spis, který mu byl doručen dne 4. 12. 2019. K zahájení přezkumného řízení proto již s ohledem na právní moc napadeného rozhodnutí dnem 23. 11. 2019 nedošlo. Pro úplnost žalovaný dodal, že zvažoval i postup dle § 41 správního řádu, tj. navrácení v předešlý stav, avšak výslovná úprava obsažená v § 84 odst. 1 správního řádu takovému postupu brání.

C) Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Krajský soud rozhodl o věci samé bez jednání, neboť účastníci s tímto postupem souhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
7. Podle § 92 odst. 1 správního řádu *[o]požděné nebo nepřípustné odvolání odvolací správní orgán zamítne. Jestliže rozhodnutí již nabylo právní moci, následně zkoumá, zda nejsou dány předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí. Shledá-li předpoklady pro zahájení přezkumného řízení, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí, posuzuje se opožděné nebo nepřípustné odvolání jako*

podnět k přezkumnému řízení nebo žádost o obnovu řízení nebo žádost o vydání nového rozhodnutí.

8. Závěr žalovaného o tom, že odvolání žalobce ze dne 13. 11. 2019 proti rozhodnutí MěÚ ze dne 11. 10. 2018 bylo opožděné, byl odůvodněn uplynutím objektivní lhůty dle § 84 odst. 1 správního řádu.
9. Podle § 84 odst. 1 správního řádu *[o]soba, která byla účastníkem, ale rozhodnutí jí nebylo správním orgánem oznámeno, může podat odvolání do 30 dnů ode dne, kdy se o vydání rozhodnutí a řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování, dozvěděla, nejpozději však do 1 roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno poslednímu z účastníků, kterým ho správní orgán byl oznámil; zmeškání úkonu nelze prominout. Ustanovení tohoto odstavce neplatí pro účastníky uvedené v § 27 odst. 1.*
10. Dle citovaného ustanovení je možnost opomenutého účastníka napadnout rozhodnutí, které mu nebylo řádně oznámeno, limitováno dvěma lhůtami, a to lhůtou subjektivní, plynoucí ode dne, kdy se opomenutý účastník o vydání rozhodnutí dozvěděl, a lhůtou objektivní, jež plyne ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno poslednímu účastníku. Pro vztah obou lhůt pak platí, že lhůta pro podání odvolání skončí uplynutím lhůty subjektivní, nejpozději však uplynutím lhůty objektivní. Pokud tedy správní orgán zjistí, že před podáním odvolání opomenutým účastníkem již marně uplynula lhůta objektivní, nezabývá se již během lhůty subjektivní.
11. Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce byl, resp. měl být v řízení o vydání společného povolení účastníkem (pozn. soudu - podle § 94k písm. e) stavebního zákona, tj. jakožto osoba, jejíž vlastnické právo nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být společným povolením přímo dotčeno), avšak nebyl o konání MěÚ zpraven a nebylo mu doručeno rozhodnutí ve věci, tj. stal se opomenutým účastníkem. Žalobce nepochybně ani (výslovně nezmíněný) závěr žalovaného, že žalobce nebyl účastníkem řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu, tj. tzv. účastníkem hlavním, nýbrž byl „jen“ tzv. účastníkem vedlejším, a tudíž byl v důsledku opomenutí MěÚ oprávněn napadnout rozhodnutí, jímž bylo předmětné řízení ukončeno, v jednoleté lhůtě plynoucí dle citovaného § 84 odst. 1 správního řádu od oznámení tohoto rozhodnutí poslednímu účastníku, jehož MěÚ neopomenul, přičemž tímto posledním účastníkem měl být stavebník, jemuž bylo rozhodnutí doručeno dne 7. 11. 2018. Žalobce tedy nerozporuje, že podal-li odvolání dne 13. 11. 2019, učinil tak opožděně, tj. po uplynutí objektivní lhůty stanovené v § 84 odst. 1 správního řádu, a že tedy žalovaný aplikoval na zjištěný skutkový stav odpovídající právní normu, kterou správně interpretoval, požaduje však, aby krajský soud zohlednil, za jakých okolností ke zmeškání této objektivní lhůty došlo.
12. K takovému postupu však platná právní úprava neposkytuje krajskému soudu žádný prostor.
13. V rozsudku ze dne 5. 12. 2013, č. j. 9 As 131/2013-53, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[u]stanovení § 84 odst. 1 spr. ř. je reakcí zákonodárce na problematiku situace, kdy správní orgán opomene oznámit některým účastníkům řízení rozhodnutí, přičemž toto opomenutí má vážné následky pro účastníky, kteří mohli i řadu let žít v domněnku, že svá práva vykonávají či povinnosti plní na základě pravomocného rozhodnutí. V tomto ustanovení je určitá nejistota účastníků řízení zmírněna zavedením objektivní a subjektivní lhůty pro podání odvolání opomenutým účastníkem.“ Dále Nejvyšší správní soud na tento rozsudek navázal

rozsudkem ze dne 4. 2. 2015, č. j. 3 As 135/2014-30 takto: „Je tedy zřejmé, že do zákona byly zmiňované lhůty zavedeny především z důvodu ochrany právní jistoty dalších (neopomenutých) účastníků. Výklad požadovaný stěžovatelem by však uvedený smysl zákona popřel. Ochrana právní jistoty dalších účastníků správního řízení, bez ohledu na to, že na případném pochybení správního orgánu nenesli žádnou vinu, by v takovém případě byla obětována obecně jistě rovněž významnému důvodu ochrany opomenutého účastníka řízení. V takovém případě by zcela vymizel princip proporcionality uvedených práv, který představuje určité východisko řešení skutkově obdobných situací. Samotné ustanovení § 84 odst. 1 správního řádu je navíc značně rigidní a nedává prostor k úvaze, za jakých okolností došlo k uplynutí subjektivní či objektivní lhůty k podání odvolání. Bylo proto správné, pokud krajský soud důvody pro uplynutí lhůt nezohlednil.“

14. S těmito závěry se krajský soud ztotožňuje. Ustanovení § 84 odst. 1 správního řádu není založeno na rozlišování a hodnocení důvodů, proč a jak k uplynutí odvolacích lhůt došlo, neboť jeho primárním cílem je ochrana právní jistoty ostatních účastníků, jejichž práva a povinnosti správní rozhodnutí ovlivňuje. Využití institutu prominutí zmeškání lhůty podle § 41 správního řádu je v § 84 odst. 1 téhož zákona výslovně vyloučeno. Žalovaný tudíž nemohl přihlídnout ani k tomu, nakolik bylo účastenství žalobce v předmětném řízení zjevné, ani k tomu, jakých pochybení se dopustil MěÚ při poskytování informací žalobci na jeho žádost ze dne 16. 10. 2019, ani k obsahu vlastního sdělení ze dne 20. 12. 2019. Pokud by soud po žalovaném požadoval, aby kteroukoli z těchto skutečností zohlednil tak, že by ustanovení o objektivní lhůtě omezující možnost podání odvolání opomenutým účastníkem neaplikoval, nutil by jej k postupu contra legem.
15. Krajský soud připouští, že za zcela mimořádných okolností by bylo možné k výše nastíněnému postupu přistoupit, avšak existenci takových okolností v posuzovaném případě neshledal. Žalobce sám k žalobě doložil jednak odpověď žalovaného ze dne 21. 4. 2020, č. j. X, a dále vyrozumění Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje ze dne 27. 4. 2020, č. j. X, z nichž vyplývá, že ani žalovaný ani policejní orgán neshledali, že by se úřední osoba MěÚ, J. K., dopustil při vyřizování žádosti žalobce o informace ze dne 16. 10. 2019 zatajování informace o existenci rozhodnutí povolujícího předmětnou stavbu v úmyslu znemožnit žalobci obranu proti němu. Žalovaný sice shledal postup MěÚ při vyřizování žádosti žalobce o informace vadným, avšak tato skutečnost nedosahuje intenzity mimořádné okolnosti, jež by mohla vést výjimečně k prolomení zákonem stanovené objektivní lhůty dle § 84 odst. 1 správního řádu.
16. S ohledem na skutečnost, že přezkum soudu mohl být směřován výlučně k závěru žalovaného o opožděnosti žalobcem podaného odvolání, nemohl se soud zabývat ani hodnocením toho, zda žalovaný postupoval dostatečně hbitě při opatřování spisové dokumentace k předmětnému odvolání žalobce, jež mu bylo dne 14. 11. 2019 doručeno. Ani pokud by totiž soud dospěl k závěru, že žalovaný mohl či měl s ohledem na skutečnosti tvrzené v odvolání postupovat při opatřování informací relevantních pro případné zahájení přezkumného řízení rychleji, nemohl by mít takový závěr na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí vliv.

D) Závěr a náklady řízení

17. Jelikož soud shledal žalobní body nedůvodnými, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

18. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo, neboť procesně úspěšnému žalovanému dle obsahu spisu v řízení žádné náklady jdoucí nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na nařízení exekuce.

Olomouc 25. srpna 2021

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu